

۱۳

حقیقت زیارت (گفتگویی در ملکوت)

رحیم کارگر

بسم الله الرحمن الرحیم

رهنما ۱۳ (حقیقت زیارت: گفتگویی در کویت)

نویسنده:

رحیم کارگر

ناشر چاپی:

انتشارات آستان قدس رضوی - به نشر

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

رهنما ۱۳ (حقیقت زیارت: گفتگویی در کویت)

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور:حقیقت زیارت: گفتگویی در کویت / گردآورنده معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی.

مشخصات نشر:مشهد: انتشارات قدس رضوی، ۱۳۹۱.

نویسنده : رحیم کارگر

مشخصات ظاهری:۴۰ ص.

فروست:رهنما

شابک:۹۷۸-۶۰۰-۲۹۹-۰۰۱-۳

وضعیت فهرست نویسی:فیپا

یادداشت:کتابنامه.

موضوع:زیارت و زائران -- دفاعیه ها و ردیه ها

موضوع:زیارت و زائران -- فلسفه

شناسه افزوده:موسسه انتشاراتی قدس رضوی

شناسه افزوده:آستان قدس رضوی. معاونت تبلیغات و ارتباطات اسلامی

رده بندی کنگره:BP۲۲۶/۷/ح۷ ۱۳۹۱

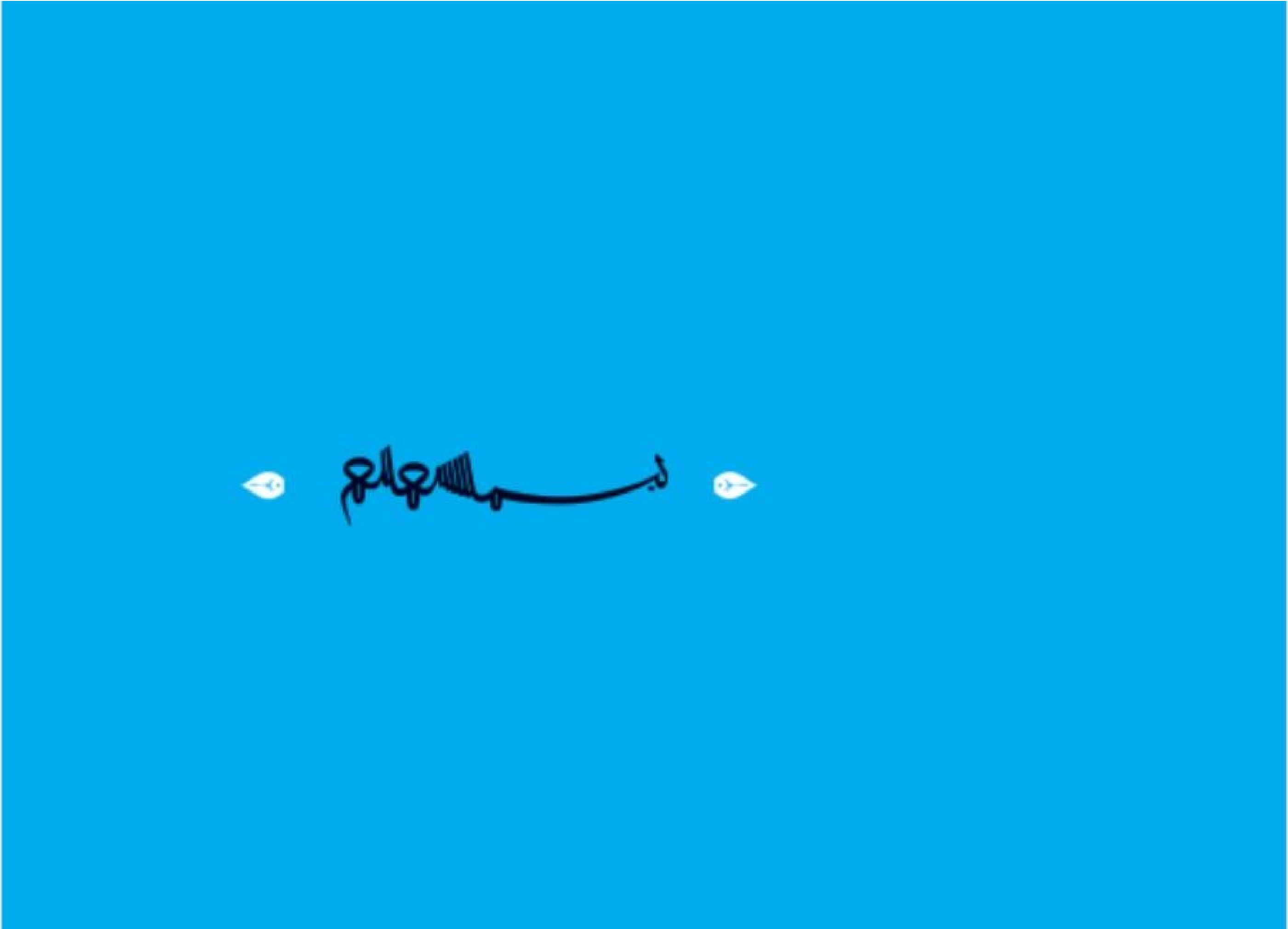
رده بندی دیویی:۲۹۷/۷۶

شماره کتابشناسی ملی:۲۸۸۲۰۴۳

ص:۱

اشاره

تصویر

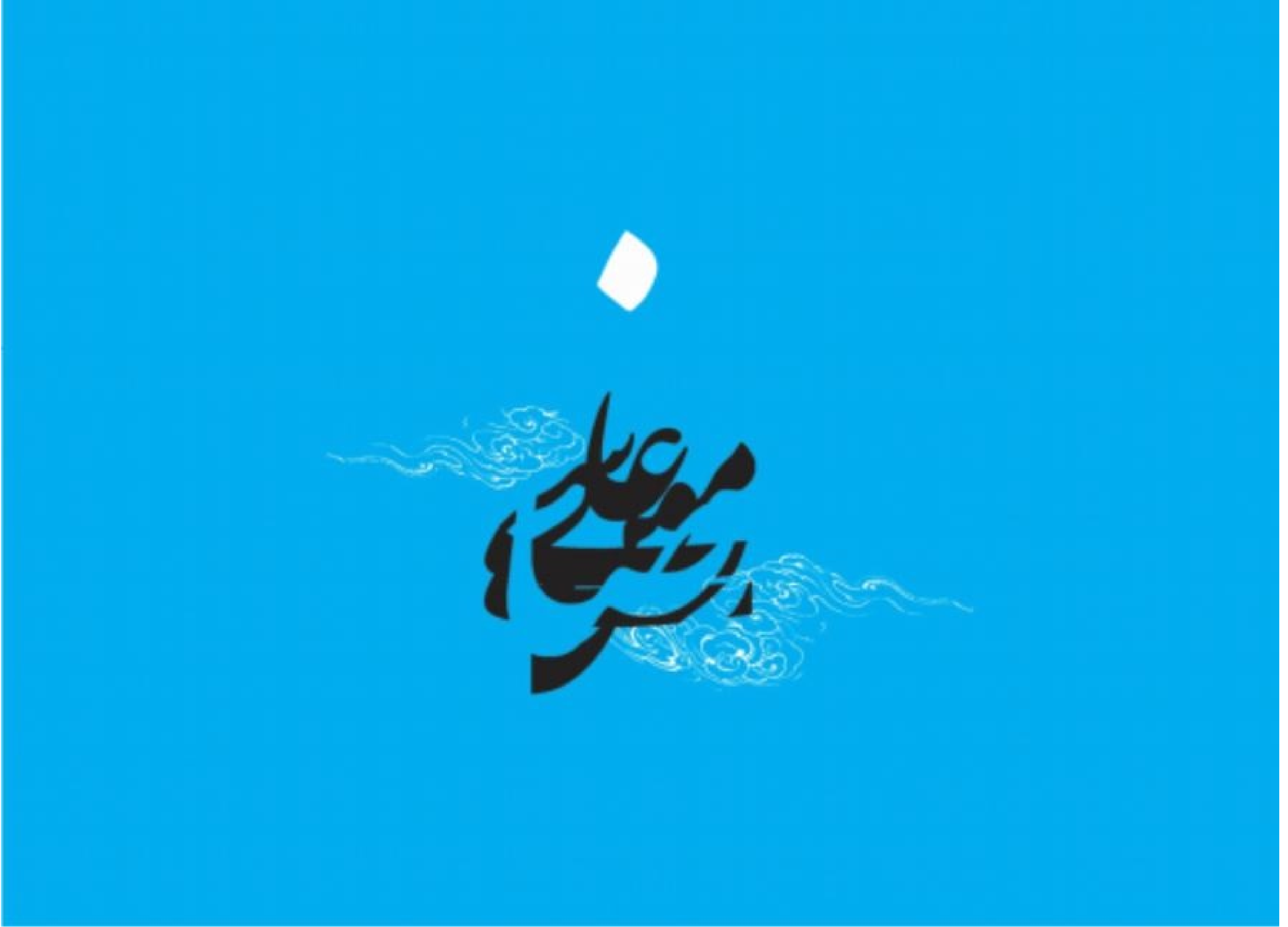

ص:۲

تصویر

پرسیدن برای یافتن راه، خود، ارزش است..
و هر فرهنگی که به پرسشگری بها دهد
و زیباترین، دقیق‌ترین و ساده‌ترین پاسخ‌ها را پیشِ رو بگذارد،
گسترش و دوام خود را تضمین کرده است.
مهم، انتخاب بهترین راه است..
و **رهنما** گامی است در این مسیر.
همگامِ ما باشید و با طرح دیدگاه‌های رنگارنگتان، یاری‌مان کنید.

تصویر

ص:۴

حقیقت زیارت

در مناظرهٔ پیشِ رو که در کشوری خارجی رخ داده است، درصدد پاسخگویی به چند پرسش هستیم:

۱. زیارت چه پیشینه ای در اسلام دارد و چه ریشه هایی حتی در منابع اهل سنت؟

۲. فرق زیارت با اعمال بت پرستان چیست؟ مرز آن دو کدام است؟

۳. زیارت چه فلسفه و حکمتی دارد؟

۴. سفر برای زیارت مشمول چه حکمی است؟

ص:۵

تصویر

درآمد

زیارت یعنی رفتن به حضور کسی و او را ملاقات کردن. زیارت در لغت، به معنای مطلق دیدار یا دیدارکردن با شخص بزرگی است؛ ولی در عرف دینی، بیشتر بر تشرّف به مکانهای مقدس، برای کسب فیض و معنویت اطلاق میشود. زیارت در فرهنگ قرآن و احادیث پیشوایان معصوم، جایگاه مقدّسی دارد که در جدول برنامه های عبادی، جزو واجبات یا مستحبات به شمار می آید؛ برای مثال، زیارت خانهٔ خدا که به صورت حج تمتّع یا عمره انجام میشود، ازجمله زیارت های واجب یا مستحب است و فضیلت بسیار دارد. زیارت حرم رسول اکرم در مدینهٔ منوره و قبور پاک هریک از امامان معصوم نیز بسیار ارزنده است. این زیارات بهاین معناست که زائر به ملاقات و دیدار زیارت شونده برود و پیش او حاضر شود.

آنچه از مجموع زیارات و روایات به دست می آید، این است که رحمت خدا بیشتر و پیشتر از غضب اوست و خداوند برای همهٔ انسانها و حتی برای کسانی که خطاکارند، اول

ص:۷

راه هـدایت را باز میگـذارد؛ مگر آنکه خطاها به قـدری تکرار شود که انسان نفس هـدایت پذیر خود را از دست بدهد. پیامبر و امامان و اولیای خداونـد نیز همین روش را دارند؛ یعنی جاذبهٔ هدایتی آنان بیشتر و پیشتر است و همه را می پذیرند؛ حتی کسانی را که خطاکـار باشـند. چه بسـا آنـان میـل و رغبت معنوی را به طور تکوینی در دل پیروان خود به وجود آورنـد؛ یعنی کسـانی که مشـمول لطف و رحمت شـده انـد و رو به سوی خداونـد آورده انـد یا موفق به زیارت شـده انـد. اینگونه افراد دو گروه می شوند: برخی معنویاتشان بیشتر میشود یا از خطای گذشته پشیمان می شوند که در این صورت، لطف و رحمت به سوی آنان بیشتر سرازیر میشود؛ امـا برخی نه تنها اصـلاح نمی شونـد، بلکه چه بسا از عنوان حاجی و کربلایی سوءِاسـتفاده میکننـد. اینان علاوه بر اینکه از بهره هـای معنوی محروم می شونـد و لـذت مناجـات و زیارت را نمی چشـند، نزد مردم نیز احترام خود را از دست می دهنـد و در آخرت نیز سودی نخواهند داشت.

ص:۸

به طور قطع، زیارت پیامبر اکرم و ائمهٔ معصومان آثار و اجر فراوان دارد و عرض ارادت کردن به آنان و رفتن به زیارت آنان، نوعی ارتباط معنوی بین زائر و ائمه است. بنابر آنچه از روایات استفاده میشود، ائمهٔ معصوم حاضر و ناظر بر اَعمال ما هستند و به خصوص، عنایت خاص به کسانی دارند که به زیارت قبورشان میروند. در زیارت اذن دخول به حرم پیامبر و ائمهٔ معصوم می گوییم: وَ أعْلَمُ أنَّ رَسولَکَ وَ خُلَفائَکَ اَحیاءٌ عِندَکَ یُرزَقون، یَرَونَ مَقامی وَ یَسمَعونَ کَلامی وَ یَرُدُّونَ سَلامی؛ (= [خدایا] میدانم که پیامبر تو و خلیفه های تو زنده اند، نزد تو و متنعم اند و میبینند جایگاه مرا و میشنوند کلام مرا و جواب میدهند سلام مرا.)

در روایات رسیده از پیامبر خدا و اهلبیت، دربارهٔ فضیلت زیارت معصومان و آداب آن و گروهی از عبادات و احکام حرمشان، روایات متعدد و متنوعی وجود دارد که محدثان بزرگ در ثبت و ضبط آنها کوشیده اند؛ به خصوص درزمینهٔ زیارت امام رضا علیه السلام

روایات فراوانی نقل شـده است. امام باقر از جدّش، امیرالمؤمنین نقـل کرده است که پیامبر فرمودنـد: «پارهای از پیکر من در خراسان دفن خواهـد شد؛ هر گرفتاری که او را زیارت کند، خدا ناراحتی او را برطرف سازد و هر گنهکاری که به زیارت او رود، خداوند گناه او را ببخشد.» (۱)

حسین بن زید گوید از امام صادق شـنیدم که می فرمود: «مردی از نسل فرزندم موسی قیام خواهد کرد که هم نام امیرالمؤمنین است و در سرزمین طوس که در خراسان است، دفن خواهد شد. او در همان جا، با زهر کشته میشود و غریبانه به خاکش میسپارند. هرکه او را با معرفت زیارت کند، خداوند او را هم سان کسانی که پیش از پیروزی، بخشش و پیکار

۱- عیون اخبارالرضا، ج۲، ص۲۵۷؛ امالی صدوق، ص۱۱۹.

کرده باشند، پاداش خواهد داد.»(۱)

امام رضا نیز فرموده اند: «هرکس که دوری سفر را بر خود بپذیرد و به زیارت من آید، در روز قیامت در سه جایگاه به نزد او خواهم شتافت تا او را از تنگنا درآورم: آنجایی که نامهٔ اعمال دستبهدست میشود و در صراط و هنگام سنجش اعمال.»(۲)

درهرحال، زیارت جایگاه بسیار مهمی در هندسهٔ معرفت دینی دارد و شکوه و فروغ ارزشمند آن، دلها و جان ها را جلا میدهد و نورانی میسازد؛ اما درعین حال، گاهی افراد و گروههای مختلف شبهات و پرسش هایی با نیات متفاوت مطرح میکننند که نیاز به پاسخگویی دارد و بایستهٔ گفت وگو و بررسی است.

۱- عیون اخبارالرضا، ج۲، ص۲۵۵؛ امالی صدوق، ص۱۱۸

۲- الخصال، ج۱، ص۱۰۹؛ امالی صدوق، ص۱۲۱

تصویر

ص:۱۲

گفت و گویی در کویت

تصویر

گفت‌وگویی در کویت

ص:۱۳

خالد: این برنامه های جنجالی که شما شیعیان به وجود می آورید، برای چیست؟

صادق: کدام جنجال؟ کدام برنامه؟

- اینکه به زیارت می روید.

- اشکالی در این کار میبینی؟

- این کار حرام و در شمار شرک به خداوند است.

- حرام؟! شرک؟! این تهمت بسیار بزرگی است؛ آن هم دربارهٔ گروهی که ازنظر فرهنگی، بسیار غنی و در عمل به دستورهای دینی، سرآمدِ همگان اند. این سخنان تو یا از روی بی اطلاعی است یا جبهه گیری متعصبانه و ناشی از تبلیغات سوء و شدید علیه شیعه. تو آدم باسواد و تحصیلکرده ای هستی و باید به دنبال حقیقت باشی نه تهمت و دشنامگویی.

- به نظر تو این گفتهٔ من ناشی از تعصبات بی اساس مذهبی است؟

- به یقین غیر از این نیست؛ و گرنه انسان منصف و بااطلاع اینگونه حرف نمیزند، و لو

اینکه کاری مخالف نظر او صورت گیرد.

- چگونه به این نتیجه رسیدی؟

- این موضوع را براساس نصوص دینی بررسی می کنیم تا ببینیم راه حق کدام است. اتفاقاً ما اِشکال اساسی داریم که چرا برخی از مسلمانان خود را از فیض زیارت اولیای الهی و صالحان محروم کرده اند و با ترویجیافتن شعائر دینی و بزرگداشت اولیای دین مخالف اند؟

- من آمادهام؛ زیرا میدانم زیارت اهل قبور شرک است.

- چگونه این کار را شرک میدانی؟ مگر زیارت قبر صالحان پرستش و عبادت آنان است یا قراردادن شریک برای خداست یا کاری مغایر با دستورهای الهی و قرآنی است؟

- از آنرو که به اَعمال مشرکان بت پرست شبیه است.

- آه، تو ازاین رو آن را شرک میدانی؟

- آری، آنان همانند مشرکان که گرد بت ها جمع می شوند، در کنار قبرها گرد می آیند.

ص:۱۵

- بنابراین، تمام مسلمانان و تمام مردم مشرکاند و تو نیز مشرکی.

- [شگفت زده] چرا؟! چرا به من تهمت میزنی؟

- آیا به سفر حج رفته ای؟

- به لطف خدا چندین بار مشرّف شدهام.

- در مسجدالحرام نیز نماز خوانده ای؟

- به فضل الهی، آری.

- حتماً دیدهای که مسلمانان به هنگام نماز، همگی رو به کعبه دارند؛ اما گروهی پشت به مغرب و دست های پشت به جنوب و عده ای پشت به شمال ایستاده و نماز میخوانند.

- آری، دیدهام و خود نیز چنین کرده ام.

- اگر حرف پیشین تو درست باشد، پس نتیجه می گیریم که همهٔ مسلمانان مشرك اند.

- چرا؟

– زیرا روکردن به کعبه در حال عبادت، همانند روکردن بت پرستان به بت هایشان است؛ با این فرق که آنان در حال پرستیدن بت، رو به سوی بت های دست ساختهٔ خود می کنند و گرد آنها جمع می شوند و تو در آن حال، به سوی خانهٔ ساخته شده از سنگ رو میکنی.

– فرق بزرگی میان روکردن من به کعبه و روکردن بت پرستان به بت هایشان وجود دارد.

– چه فرقی؟

– وقتی من و دیگر مسلمانان در حال نماز، رو به سوی کعبه می کنیم، به این معنا نیست که آن را به جای خدا می پرستیم؛ بلکه برای انجام دادن فرمان الهی چنین می کنیم. اما بت پرستان به سبب آنکه بت ها را به جای خدا برگزیده اند، آنها را می پرستند و هنگام عبادت، رو به آنها می ایستند. بنابراین، آنها هنگام عبادت رو به بت ها کرده و با تمام وجود، آنها را می پرستند؛ ولی ما در حال نماز، رو به سوی خدا می کنیم. به این سبب، کار آنها شرک آشکار است؛ اما آیا ما که برای انجام دادن فرمان الهی رو به کعبه نهادهایم، مشرک

ص:۱۷

هستیم؟ تفاوت میان عبادت ما و عبادت آنها، از زمین تا آسمان است.

– بنابراین، شباهت در رفتار عامل شرک نیست و آنچه سبب میشود تا کار بت پرستان شرک باشد، انگیزه و نیت آنان در پرستیدن بت ها است؛ نه صِرف عملی که انجام میدهند. ازسوی دیگر، آنچه سبب شده است که رویکردن تو به سوی کعبه عملی مشرکانه نباشد، نداشتن قصد پرستش کعبه است.

– همینطور است.

– ما شیعیان و دیگر مسلمانان در مسجدالنبی، با عشق و علاقه مرقد پیامبر را زیارت می کنیم و به هنگام زیارت آن حضرت و سایر بزرگان و امامان، هرگز نیت پرستیدن آنان را نداریم. اگر بتوان میان اعمال ما و مشرکان مقایسه کرد، فقط یک شباهت سادهٔ رفتاری دیده میشود. وانگهی، فقط شباهت رفتاری که فاقد انگیزهٔ پرستش غیرخدا باشد، زیارت قبور را نه حرام و نه شرک آلود میکند. در حدیثی نیز چنین آمده است: «براساس

نیت هـا[ست که] پاداش یا کیفر اَعمال داده می شود.»(۱) بر این اساس، اگر عملی برای پرسـتش غیرخدا انجام شود، شرک و اگر چنین نیتی در میان نباشد، جایز است.

- [پس از اندیشـهای عمیق و طولانی] بهنظر میرسـد، آنچه گفتی درست است؛ تو مسـئلهٔ مهمی را برای من روشن کردی. اتفاقاً در سفری به اروپا، کسی به من گفت: «شما مسلمانان نیز بتپرستی میکنید و گرد خانهٔ سنگی میچرخید؟» من به او توضیح دادم که این به دستور خدا و برای عبادت او در خانه اش است و ما فقط خدا را عبادت می کنیم. حال پرسشی دارم.

- بپرس.

- تا اینجا دریافتم که زیارت قبور حرام نیست و به کار بت پرستان نیز شباهت ندارد؛ اما

۱- صحیح بخاری، ج۱، ص۳؛ تفسیر کبیر فخر رازی، ج۴، ص۵، مسئلهٔ ۴.

چرا شما شیعیان به این کار اهمیت فراوان میدهید و دلیل آن چیست؟

– ما به این کار اهمیت میدهیم، چون دستوری دینی است و ثواب و پاداش بسیاری برای آن درنظر گرفته شده است. علاوهبراین، طبق دستور قرآن، تعظیم و بزرگداشت اولیا، از شعائر بزرگ الهی است که این با حضور در مرقد آنان به دست می آید. البته زیارت، اسرار و آثار فراوانی دارد که در فرصتی مناسب، دربارهٔ آن بحث خواهیم کرد.

– یعنی تو میگویی این کار مستحب است و پاداش دارد؟

– آری، این کار هم مستحب و هم طبق دستور خود رسول گرامی اسلام□ است.

– آیا حدیثی وجود دارد که بر مستحببودن زیارت قبر پیامبر□ و قبر صالحان دلالت کند؟

– قبل از نقل روایات، باید بدانی که عموم مسلمانان به زیارت قبر صالحان و نزدیکان خود میروند و در بیشتر کشورهای اسلامی، آثار باشکوهی برای آنها ساخته شده است؛

برای مثال، در الخلیل اردن، قبر حضرت ابراهیم□ و نزدیک عمان، قبر حضرت موسی□ قرار دارد. اهل سنت به زیارت قبر ابوحنفیه و عبدالقادر در بغداد و ابوهریره در مصر می روند و بسیار برای آنها احترام قائل اند. این نهی و منع نیز فقط ازطرف فرق های ساختگی صورت میگیرد و با تبلیغات شدید و خشونت فراوان در مدینه اِعمال میشود.

– آری، من در مصر بودم و آنجا زیارتگاهی دیدم که همهٔ مسلمانان به آنجا می رفتند. بهتر است برایم روایتی بخوانی.

– دراین زمینه، روایات فراوانی هست که براساس آنها، عمل پیامبر□ و سیرهٔ مسلمانان از صدر اسلام تا امروز، بر مستحب بودن زیارت قبور تأکید دارد. براساس روایتی، خود پیامبر□ نیز به زیارت قبور شهدای احد میرفتند.(۱) در سنن نسائی و سنن ابن ماجه آمده

ص:۲۱

۱- صحیح مسلم، ج۲، ص۶۳؛ سنن نسائی، ج۳، ص۷۶.

تصویر

است که رسول خدا ^ میفرمودند: زُورُوا القُبورَ فَإنَّها تُذَكِّرُكُمُ الآخِرَه؛ (= به زیارت قبور بروید؛ زیرا آخرت را بهیاد شما می آورد.)(۱) دربارهٔ خود آن حضرت نقل شده است که ایشان به زیارت قبر مادرشان، آمنه بنت وهب رفتند و در کنار قبر مادر گریستند و اطرافیان نیز به گریه افتادند(۲).

- آیا همهٔ اینها را اهل سنت نقل کرده اند؟

- آری، اینها در منابع اهل سنت وجود دارد و دهها برابر بیشتر از این، در منابع روایی ما وجود دارد که اهمیت زیارت قبور صالحان را میرسانند؛ برای نمونه، نقل کرده اند که امامحسن مجتبی از رسول گرامی اسلام پرسیده بودند: «پدرجان، پاداش کسی که شما را زیارت کند چیست؟» ایشان در پاسخ این پرسش فرموده بودند: «فرزندم، هرکه زنده و مردهٔ مرا یا پدر تو و برادرت و خودت را زیارت کند، بر من است که در روز قیامت دیدارش

۱- سنن ابنماجه، ج۱، ص۵، باب ۴، حدیث ۱۵۶۹.

۲- سنن ابن ماجه، ص۵۰۱، باب ۴۸، حدیث ۱۵۷۲.

کنم و او را از گناهانش نجات دهم.»(۱)

- این روایات، تکاندهنده و جالب است؛ آیا روایتهای دیگری نیز میتوانی برایم نقل کنی؟

- آری، نمونهٔ این روایات فراوان است که نشاندهندهٔ اهتمام پیامبر به زیارت قبور است؛ همچنین فاطمه، دختر پیامبر و حضرت علی و صحابه نیز به زیارت قبور میرفتند. طلحهبن عبدالله میگوید: «با رسول خدا، در مدینه، برای زیارت قبور شهدا خارج شدیم.»(۲) صحیح مسلم نیز از عایشه نقل میکند: «پیامبر آخر شبها به سوی بقیع میرفتند و بر اهل بقیع اینگونه سلام میکردند: اَلسَّلامُ عَلَیکُم دارَ قومِ المُؤمنین.»(۳) حاکم نیشابور به سند خود نقل می کند که فاطمهٔ زهرا در زمان حیات پدرشان، روزهای جمعه به زیارت

۱- علل الشرایع ص ۴۶۰ ح ۵
۲- سنن ابن داوود ج۲ ص ۲۱۸ ح ۳۵۷
۳- صحیح مسلم ج ۲ ص ۳۶۳ ح ۱۰۲

قبر عمویشان حمزه میرفتند و در آنجا نماز می خواندند و گریه می کردند.(۱)

البته این روایات به غیراز آنهایی است که پیامبر توصیهٔ فراوان به زیارت قبر خود کرده و پاداش هایی نیز وعده داده اند؛ ازجمله دار قطنی از عبدالله بن عمر نقل می کند که رسول خدا خاطرنشان می کنند: «هرکس قبر مرا زیارت کند، شفاعت من شامل او می شود.»(۲) بیهقی نیز از انس بن مالک نقل می کند که پیامبر فرمودند: «هرکس مرا در مدینه با اخلاص زیارت کند، روز قیامت در جوار من خواهد بود.»(۳)

- اگر این همه روایتِ درست و معتبر داریم، چرا عده ای فتوا به نامشروع بودن سفر یا بدعت بودن سفر برای زیارت قبور، حتی مرقد پیامبر می دهند؟ چرا شخصی مانند

ص:۲۵

۱- مستدرک حاکم ج۱ ص ۵۳۳ ح ۱۳۹۶

۲- سنن دار قطنی ج۲ ص ۲۷۸ ح ۱۹۴

۳- التاج الاجامع اللاصول ج ۲ ص ۱۲۹۰

ابن تیمیه، زیارت را به طور مطلق تحریم کرده است؟

- آنها گویا در برابر این همه روایت، به روایتی استناد میکننـد که میگویـد: «شـدّ رحال، یعنی بار سـفر بسـتن، جایز نیست؛ مگر به سوی سه مسجد: مسجدالنبی و مسجدالحرام و مسجدالاقصی.»(۱)

- بنابراین، طبق این روایت نباید سفری به غیراز این سه مسجد صورت گیرد.

- صـرفِ نظر از اینکه راوی این روایت ابوهریره است، بافرض درست بودن این روایت، باید ببینیم «مستثنامِنهِ الّا» چیست؛ یعنی این سه مسجد از چه چیز استثنا شده است.

- مگر این روایت همهٔ سفرها را شامل نمیشود؟

- اگر چنین چیزی را قائل شویم که این سه مسجد از همهٔ مکان ها استثنا شده است،

ص:۲۶

۱- صحیح مسلم ج۴ ص۱۲۶

آن وقت تمامی سفرها، حتی سفرهای معنوی و علمی و فرهنگی نیز حرام خواهد بود؛ درحالیکه کسانی که حدیث را قبول دارند، خودشان به همه جای دنیا سفر میکنند. اما اگر گفتیم این سه مسجد از «مساجد» استثنا شده است، یعنی سفر به مساجد جایز نیست مگر به سه مسجد، دراین صورت، سفر برای زیارت پیامبران و امامان و انسان های صالح، هرگز مشمول نهی این روایت نخواهد بود؛ پس اگر این روایت از تمامی سفرها نهی کند، آن وقت سفر به عرفات و مِنا یا سفر برای جهاد در راه خدا نیز جایز نخواهد بود. البته، ما این روایت را نمی پذیریم و آن را درست نمی دانیم؛ زیرا خود پیامبر بارها به مسافرت میرفتند یا حتی روزهای شنبه به مسجد قبا میرفتند و در آنجا نماز می خواندند(۱).

موضوع جالب این است که ابوحامد غزالی، از علمای بزرگ اهل سنت میگوید: «مسافرت

۱- صحیح بخاری ج ۲ ص۷۶

عبادی مستحب است؛ ازجمله مسافرت برای زیارت قبور انبیا، صحابه، تابعین و سایر علما و اولیا.» این موضوع با حدیث شدّ رحال پیامبر منافات و تعارض ندارد؛ زیرا حدیث مربوط به مساجد است: لا تُشَدُّ الرِّحالُ اِلا اِلی ثلاثَهَ مَساجِدَ. ازآنجاکه مساجد همه در فضیلت یکسان اند، ترجیحی در سفر برای آنها نیست؛ مگر این سه مسجد که به سبب خصوصیتی که دارند، سفر برای آنها اِشکالی ندارد؛ بنابراین، این مسئله غیر از سفر برای زیارت قبور اولیای الهی است.(۱)

– چقدر مطالعات و معلومات تو در مباحث روایی و تاریخی، به خصوص منابع ما اهل سنت زیاد است. خوشحالم که این موضوع بسیار مهم را برایم توضیح دادی و دلایل محکم و روشنی را بیان کردی.

– آری، همهٔ مسلمانان باید سطح مطالعات و معلومات خود را بالا ببرند و فقط به تبلیغات

۱– احیاء العلوم غزالی ج۲ ص۲۴۷

پوچ و استنادهای یکطرفه توجه نکنند؛ به خصوص که نباید خود را از فیض زیارت پیامبر و صالحان بی بهره سازند و در حق آن حضرت جفا کنند؛ همانطورکه خود آن حضرت میفرمایند: «هرکس به حج برود و مرا زیارت نکند، در حق من جفا کرده است.»(۱)

– اعتراف میکنم که میزان مطالعهٔ من، حتی در منابع خودمان کمتر است و با منابع شیعه نیز اصلاً آشنایی ندارم.

– دراین صورت، چگونه به خودت اجازه میدادی زیارت پیامبر و امامان را محکوم کنی؟ الحمدلله، الآن دانستی که شرک خواندن زیارت اهل قبور بی اساس و بی پایه است.

– هرچه من و دوستانم تا به حال، دربارهٔ زیارت قبور شنیده ایم، فقط محکوم کردن زیارت کنندگان بوده است و حتی یک نمونه هم از این مطالب و روایات به گوش من نرسیده بود.

۱- کنزالعمال پاورقی مسند احمد ج۲ ص ۳۹۲

تصویر

ص:۳۰

– انسان باید برای رسیدن به حقیقت و شناخت آنها، همواره درصدد جست وجو باشد و تحقیق و مطالعه کند تا عقیده و کردار و گفتاری داشته باشد که خدا میخواهد؛ ازطرفِ دیگر، به گفتهٔ دیگران که احتمال خطا میرود، اکتفا نکند. به عنوان پیشنهاد، خوب است که از تمام کسانی که به زیارت می آیند، بپرسی که آیا در هنگام زیارت پیامبر یا اولیای الهی آنها را می پرستند یا با نمازخواندن و قرآن خواندن و زیارت بیشتر به خدا نزدیک می شوند و به درگاه خدا بیشتر عبادت میکنند و اگر هم حاجت میخواهند، آیا در حقیقت از خداوند حاجت میخواهند یا از اولیا، بدون نیاز به خدا حاجتی میخواهند؟ به طور یقین، جواب خواهی گرفت که زائران در هنگام زیارت، روحیهٔ عبادت خداوند در آنها بیشتر میشود و اگر هم حاجت میخواهند، درحقیقت از خداوند میخواهند؛ زیرا اولیای الهی را واسطهٔ آسانتر و سریعتر برای رسیدن به خدا میدانند؛ اگرچه بدون واسطه هم میتوانستند حاجت بخواهند.

ص:۳۱

- آری، من بـا تمام وجود می پـذیرم که زیارت قبر پیامبر□ و امام□ و مؤمنان نیکوکردار، نه تنها مسـتحب مؤکد و پسندیده است، بلکه بـدان نیز فراخوانـده شـدهایم. ازاین به بعـد نیز در نمونه هـای مشـابه و محل اختلاف مطالعه می کنم و منابع شـیعه و سـنی را خواهم دید تا نظر درست را بیابم و به آن عمل کنم.

- آفرین، از تو متشکرم؛ شخص باانصاف باید مثل تو باشد.

- من نیز از بابت راهنمایی و روشنگریهای تو تشکر میکنم.

ص:۳۲

پایان سخن

به طور قطع، زیـارت معصومان ارزش و اجر بسـیاری دارد؛ زیرا عرض ارادت بـه خانـدان پیـامبر و زیـارت آنـان، نوعی ارتباط معنوی و درحقیقت، تداوم دعوت پیامبران و ائمه است. زیارت، حکمت و فلسـفه های متعددی دارد و اسرار و آثار گرانقدری در آن وجود دارد که اندیشه و نگارش دربارهٔ آنها، مجال گسترده ای می طلبد. تعظیم و تکریم و گرامیداشت انسان های شایسته، هنرمند، فرهیخته، فرهنگساز، نقش آفرین، مصـلح، متحوّل کنندگان تاریخ و... و نیز زنده نگه داشـتن نام و یاد آنان پس از مرگ، لازمـهٔ محبـت و عشـق و ارادت انسانهـا بـه نیکی هـا و کمالاـت اسـت و ریشـه در فطرت و سـرشت آدمی دارد. زیـارت پیشوایـان معصوم متصـلشدن بـه آنـان و غرق شـدن در انـوار معنـوی ایشـان و نیز الهـام گیری و درس آمـوزی و سـیر در فضـیلت هـاست. معصومان چهارده تن هسـتند که خداونـد متعال ایشان را از میان دیگر مخلوقات خویش، به عنوان راهنما و رهبر و اسوه برگزید. این چهارده معصوم برگزیدگان

ص:۳۳

خداونـد متعـال از میـان تمامی آفریـدگان هسـتند. ایشان قله های بلنـد فضـیلت و تقوایـنـد و دانشـمندانی هسـتند که هیـچ فردی از آفریـدگان را یـارای رقابت کردن در علم و دانش با آنان نیست. کسانی انـد که به انسانها و فرشـتگان، پرسـتش خداونـد متعال را آموختند. آنان کسانی اند که پس از تسبیح ایشان، فرشـتگان تسبیح گفتند و پس از تهلیل و تکبیر ایشان، ملائک به تهلیل و تکبیر خداوند متعال پرداختند. آنان معصومانی هستند که خداوند ایشان را از نادانی، نادرستی و انحراف، لغزش، اشتباه، فراموشی و خطا پاک و به دور نگه داشته است. ایشان پاکان و پاکیزگان و پاکدامنان اند و نیز هدایت شدگان و وارستگان واقعی اند.

اهداف و اسرار زیارت عبارت اند از: بزرگداشت اولیای الهی و زنده کردن یاد و نام آنان، باور به عظمت و شکوه ایشان، تعظیم بندگان صالح و برگزیده و نیز حفظ شعائر الهی که مصداقی از آیهٔ وَ مَنْ یُعَظِّمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَی الْقُلُوبِ است.

یاد و خاطرهٔ آنان، یادکرد بندگی و دلسپردگی آنان به خدا، ایثار و جان فشانی هایشان

ص:۳۴

در دفاع از دین حق و مجاهدت های بی نظیر آنان، عبادت ها و نیایش های ایشان در محضر باری تعالی و... است. پیشوایان معصوم، امامان نور و هدایت و معنویت هستند و ملاقات و زیارت عارفانه و خالصانهٔ آنان، تقدیر و سپاس از هدایت گری آنان و اذعان به مقام والا و بزرگ ایشان در پیشگاه خداوند است. به یقین، پیامبر خدا و ائمه صاحبان عزّت و عظمت و شرافت اند و فضل و برتری آنان روشن و محبوبیت شان نزد پروردگار ثابت است. خداوند نور وجودی آنان را اشرف و برتر از همه قرار داده و در دنیا و آخرت به آنان عصمت، قدرت، توانایی، حکمت و پاداش عطا فرموده است. زیارت جلوهگاه دوستی و تولای اهلبیت و بیانگر عمق محبت و مودّت مسلمانان به خاندان وحی است. حضوری عاشقانه در پیشگاه اولیای الهی و یادکرد مقام والای آنان و انس و دوستی با آن بزرگواران، نشانهٔ ایمان و تقوای قلب است. حبّ و ولای پیشوایان معصوم و آلنبی، دستور خداوند است و درخواست علوّ درجه برای ایشان و اهدای ثواب خواندن نماز و قرائت قرآن به آنها و...، همه برای عمل به

این سفارش است که: لا اَسأَلُکَمْ عَلَیهِ اَجْراً اِلَّا الْمَوَدّهَ فِی الْقُربی.

برای مطالعهٔ بیشتر

۱. کارگر، رحیم، راز زیارت، نشر عمره دانشجویی.

۲. محدثی، جواد، زیارت.

۳. عابدی، احمد، فلسفهٔ زیارت.

۴. زارعی سبزواری، عباسعلی، زیارت در نگاه شریعت.

۵. رهبر، محمدتقی، اخلاق و آداب در حج و زیارت.

ص:۳۶

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ .ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان -خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی -پلاک ۱۲۹/۳۴- طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹